

УДК 657:044(043.2)

Громік Д.А.¹, Попович О.В.²

¹ студ. гр. Б-071-22-1-ОА ДНП «ДУ «Київський авіаційний інститут»

² доц. ДНП «ДУ «Київський авіаційний інститут»

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

Електронний документообіг у сфері податкового обліку є сучасним. Електронний документообіг у сфері податкового обліку є сучасним інструментом оптимізації взаємодії між платниками податків та контролюючими органами. Впровадження цифрових технологій у податкову сферу сприяє підвищенню ефективності адміністрування податків, зменшенню адміністративного навантаження на бізнес та забезпеченню прозорості податкових операцій.

В Україні розвиток електронного документообігу у податковій сфері регламентується Податковим кодексом України, Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг», Законом України «Про електронні довірчі послуги» [1-3], а також численними наказами та положеннями Державної податкової служби України. Ці нормативно-правові акти визначають порядок створення, передачі, зберігання та використання електронних документів у податковому обліку.

Система електронного документообігу у податковій сфері охоплює декілька ключових напрямків. По-перше, це електронна звітність, яка дозволяє платникам податків подавати декларації та інші звітні документи в електронному форматі через Електронний кабінет платника податків. По-друге, електронні податкові накладні та розрахунки коригування, які забезпечують прозорість операцій з ПДВ та автоматизують процес адміністрування цього податку [4].

Важливим елементом електронного документообігу є Реєстр операцій платника податку на додану вартість, який функціонує в режимі реального часу та забезпечує оперативний контроль за операціями з ПДВ. Крім того, система електронних рахунків дозволяє здійснювати безготівкові розрахунки з автоматичною фіксацією операцій у податковому обліку [5].

Впровадження електронного документообігу у податковій сфері забезпечує низку переваг. Серед них - скорочення часу на підготовку та подання звітності, зменшення ймовірності помилок завдяки автоматизації процесів, підвищення оперативності обміну інформацією між платниками податків та контролюючими органами, зниження витрат на паперовий документообіг та архівування документів. Окрім цього, електронний формат забезпечує можливість оперативного аналізу податкових даних та підвищує рівень контролю за дотриманням податкового законодавства.

В табл. 1 представлено основні компоненти системи електронного документообігу у сфері податкового обліку в Україні.

Таблиця 1- Компоненти системи електронного документообігу у податковій сфері

№ з/п	Компонент системи	Призначення	Основні функції
1	Електронний кабінет платника податків	Онлайн-платформа для взаємодії з податковими органами	- Подання податкової звітності - Отримання довідок та інформаційних листів - Моніторинг стану розрахунків з бюджетом
2	Система електронного адміністрування ПДВ	Контроль операцій з податку на додану вартість	- Реєстрація податкових накладних - Ведення реєстру отриманих та виданих накладних - Контроль залишків на рахунках ПДВ
3	Електронні податкові накладні	Первинні документи для обліку ПДВ	- Фіксація факту здійснення операції - Підтвердження права на податковий кредит - Автоматична передача даних до контролюючих органів
4	Система електронних рахунків	Платформа для здійснення розрахунків	- Проведення безготівкових платежів - Автоматична фіксація операцій - Інтеграція з податковим обліком

Джерело: розробка автора

Однак розвиток електронного документообігу у податковій сфері супроводжується певними викликами. До них належать необхідність забезпечення високого рівня кібербезпеки, потреба у постійному оновленні технічної інфраструктури, необхідність навчання персоналу роботі з новими

системами, а також забезпечення доступності електронних сервісів для всіх категорій платників податків, включно з малим бізнесом.

Перспективами розвитку електронного документообігу у сфері податкового обліку є подальша інтеграція різних інформаційних систем, впровадження технологій штучного інтелекту для автоматизації обробки даних та виявлення ризиків, розширення переліку послуг, доступних в електронному форматі, а також гармонізація вітчизняних стандартів електронного документообігу з міжнародними практиками.

Таким чином, електронний документообіг у сфері податкового обліку є важливим напрямком цифровізації економіки України. Його розвиток сприяє підвищенню ефективності податкового адміністрування, покращенню бізнес-клімату та забезпеченню прозорості податкових відносин. Подальше вдосконалення системи електронного документообігу потребує узгоджених зусиль держави, бізнесу та IT-сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 08.10.2025)
2. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 08.10.2025)
3. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 08.10.2025)
4. Про затвердження Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами: Наказ Міністерства фінансів України від 06.06.2017 р. № 557, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17> (дата звернення: 08.10.2025)
5. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 р. № 1246, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-p> (дата звернення: 08.10.2025)